

Ngày nhận bài: 09/01/2025; Ngày thẩm định: 05/02/2025; Ngày duyệt đăng: 27/02/2025.

CÔNG TÁC ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ PHÒNG CHÁY, CHỮA CHÁY VÀ CỨU NẠN, CỨU HỘ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU NGHỊ QUYẾT SỐ 12-NQ/TW CỦA BỘ CHÍNH TRỊ

Trung tướng, PGS, TS LÊ QUANG BỐN

Hiệu trưởng Trường Đại học Phòng cháy chữa cháy

*Tác giả liên hệ: Lê Quang Bốn

Tóm tắt: Công tác phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) là một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong công tác bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội. Trước yêu cầu đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, thực hiện Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị đã và đang đặt ra yêu cầu nhiệm vụ mới trong công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH nhằm đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong giai đoạn hiện nay. Bài viết tập trung phân tích cơ sở khoa học, thực tiễn và đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH đáp ứng yêu cầu đặt ra.

Từ khóa: Nghị quyết số 12-NQ/TW, đào tạo, bồi dưỡng, phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ.

Abstract: Fire and rescue operations are key tasks in safeguarding national security and maintaining social order and safety. In the context of advancing industrialization, modernization, and international integration, the implementation of Resolution No. 12-NQ/TW, dated March 16, 2022, by the Politburo has introduced new demands and responsibilities for professional training in fire and rescue. This article focuses on analyzing the scientific and practical foundations and proposing measures to improve the effectiveness of professional training in this domain to meet current demands.

Keywords: Resolution No. 12-NQ/TW, training, retraining, fire prevention, fire fighting and rescue.

1. Thời gian qua, được sự quan tâm của lãnh đạo Đảng, Nhà nước, sự chỉ đạo trực tiếp của lãnh đạo Bộ Công an, công tác PCCC&CNCH đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã chủ động nắm, phân tích, đánh giá tình hình, triển khai quyết liệt nhiều biện pháp, giải pháp góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về PCCC&CNCH; kiểm chế số vụ cháy, sự cố, tai nạn và thiệt hại gây ra, bảo đảm an ninh trật tự, an toàn xã hội. Tuy nhiên, tình hình cháy, nổ tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường nhất là khi tình hình kinh tế, xã hội phát triển mạnh, tốc độ đô thị hóa, hiện

đại hoá ngày càng nhanh, số lượng các công trình đa chức năng kết hợp giữa nhà cao tầng và tầng hầm được xây dựng mới ngày càng nhiều. Bên cạnh đó, cùng với tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu đang đặt ra những vấn đề mới trong công tác PCCC&CNCH. Hiện nay, đối với những vụ cháy lớn, gây thiệt hại nghiêm trọng về người và tài sản như: đám cháy nhà cao tầng, siêu cao tầng; cháy ở tầng hầm, công trình ngầm quy mô lớn; cháy cơ sở sản xuất, sử dụng và bảo quản hoá chất; cháy phương tiện trên sông, trên biển..., lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH còn gặp nhiều khó khăn trong quá

trình chữa cháy, CNCH. Chính vì vậy, công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC&CNCH cần được quan tâm hơn bao giờ hết.

2. Xác định nhiệm vụ công tác PCCC&CNCH là một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong công tác bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội; xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH chính quy, chuyên nghiệp, hiện đại, nắm vững pháp luật, tinh thông nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ chữa cháy và CNCH trong tình hình mới. Chủ trương hiện đại hóa lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã được thể hiện trong nhiều văn bản quan trọng của Đảng, Nhà nước. Mới đây nhất đó là Quyết định số 819/QĐ-TTg ngày 07/7/2023 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt quy hoạch hạ tầng PCCC thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050. Quan điểm quy hoạch nhấn mạnh: *“Đẩy mạnh ứng dụng khoa học công nghệ hiện đại, công nghệ số, tự động hóa, dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo và các công nghệ hiện đại khác trong xây dựng, quản lý, khai thác hệ thống hạ tầng PCCC”*; mục tiêu đến năm 2030: *“Phát triển hạ tầng PCCC đồng bộ, hiện đại, phù hợp với điều kiện Việt Nam, tiến tới đạt tiêu chuẩn của các nước tiên tiến trên thế giới; kết nối đồng bộ với hệ thống hạ tầng kỹ thuật của quốc gia...”*. [4]

Triển khai thực hiện Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị và Kế hoạch số 118-KH/ĐUCA ngày 25/5/2022 của Đảng ủy Công an Trung ương về đẩy mạnh xây dựng lực lượng Công an nhân dân thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới, ngày 15/3/2023, Bộ Công an đã ban hành *“Đề án xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại”*. Đây là Đề án có ý nghĩa hết sức quan trọng, làm cơ sở để định hướng chỉ đạo xây dựng, phát triển lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH từ nay đến năm 2030 với mục tiêu, quan điểm chỉ đạo, nhiệm vụ, giải pháp hết sức cụ thể, khoa học; thể hiện sự quan tâm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, Đảng ủy Công an Trung ương và Bộ Công an đối với lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, cũng như công tác

PCCC&CNCH. Trong đó, xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH “hiện đại” trong giai đoạn hiện nay thể hiện ở những nội dung cơ bản sau: (1) Đội ngũ cán bộ, chiến sỹ có trình độ, được đào tạo chuyên sâu, có năng lực tư duy sắc sảo, tác phong làm việc khoa học theo kịp quá trình phát triển, đổi mới của đất nước; có khả năng ứng dụng có chọn lọc những kinh nghiệm, kiến thức tiên tiến của khu vực và quốc tế vào các lĩnh vực công tác, chiến đấu, nhằm đáp ứng nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia và trật tự, an toàn xã hội trong thời kỳ mới. (2) Được trang bị cơ sở vật chất, phương tiện khoa học, kỹ thuật hiện đại; có hệ thống lưu trữ, tra cứu sử dụng các thông tin tư liệu khoa học hoàn chỉnh, hiện đại, ứng dụng những tiến bộ của công nghệ thông tin, thành tựu của cách mạng khoa học, công nghệ phục vụ hiệu quả yêu cầu công tác, chiến đấu.

Bám sát quan điểm, chỉ đạo tại Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị và Kế hoạch số 118-KH/ĐUCA ngày 25/5/2022 của Đảng ủy Công an Trung ương, nhằm góp phần xây dựng lực lượng Công an nhân dân từ nay đến năm 2030 thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới, Đề án đã đề ra các mục tiêu cụ thể và định hướng lộ trình theo từng giai đoạn để xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, phấn đấu đến năm 2030 tiến lên hiện đại. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, quân số cán bộ, chiến sỹ tại các đơn vị Cảnh sát PCCC&CNCH chưa bảo đảm yêu cầu thực tiễn; số lượng cán bộ có trình độ chuyên môn nghiệp vụ cao còn hạn chế; tại một số đơn vị cán bộ, chiến sỹ ngoài thực hiện nhiệm vụ PCCC&CNCH còn kiêm nhiệm thêm nhiệm vụ khác. Trang bị phương tiện, thiết bị chuyên dụng phục vụ công tác PCCC&CNCH còn thiếu nhiều so với yêu cầu nhiệm vụ; các điều kiện về cơ sở vật chất phục vụ huấn luyện, tập huấn chuyên sâu cho các lực lượng nòng cốt làm nhiệm vụ CNCH còn chưa đáp ứng yêu cầu. Số lượng phương tiện thiết bị phục vụ chữa cháy và CNCH được trang bị hiện nay vẫn chưa bảo đảm đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ chữa cháy và CNCH đặt

ra, chưa tương xứng với phát triển kinh tế, xã hội của đất nước. Vì vậy, hiện đại hóa lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong giai đoạn hiện nay thể hiện nay phải hướng đến mục tiêu: xây dựng đội ngũ cán bộ có trình độ chuyên môn cao, được đào tạo bài bản, có bản lĩnh chính trị vững vàng, nắm vững pháp luật, giỏi về nghiệp vụ; một bộ phận cán bộ đủ năng lực, trình độ làm việc trong môi trường quốc tế; nâng cao tiềm lực hậu cần, kỹ thuật hiện đại, đồng bộ; đầu tư xây dựng cơ sở vật chất, hạ tầng, kỹ thuật, phương tiện, trang thiết bị PCCC&CNCH hiện đại; đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ, nhất là công nghệ số, tự động hóa, dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo trong công tác PCCC&CNCH phục vụ hiệu quả yêu cầu công tác, chiến đấu.... Bên cạnh đó, thực hiện Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị, Nghị định số 50/2024/NĐ-CP ngày 10/5/2024 của Chính phủ, Công an các đơn vị, địa phương hiện đang rà soát, quyết định phân cấp quản lý về PCCC&CNCH, tăng cường đội ngũ cán bộ về cấp cơ sở, trang bị phương tiện chữa cháy và CNCH cho Công an cấp huyện để kịp thời xử lý khi có cháy, nổ xảy ra... điều đó đặt ra nhiều yêu cầu, nhiệm vụ mới trong công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH trong giai đoạn hiện nay.

3. Những năm qua, cấp ủy, lãnh đạo, chỉ huy Công an các cấp đã quan tâm, chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, nâng cao khả năng chiến đấu, sẵn sàng nhận và hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Từ năm 2022 đến nay, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã tổ chức hàng trăm lớp tập huấn, huấn luyện nghiệp vụ chữa cháy và CNCH cho cán bộ, chiến sỹ. Ngoài ra còn tổ chức huấn luyện cho hơn 10.000 chiến sỹ nghĩa vụ và hơn 970 cán bộ, chiến sỹ thuộc lực lượng Cảnh sát Cơ động - Công an các địa phương tham gia công tác huấn luyện chữa cháy và CNCH theo Quyết định số 6151/QĐ-BCA ngày 16/8/2022 của Bộ Công an về phê duyệt Đề án “*Tổ chức huấn luyện, huy động lực lượng Cảnh sát Cơ động tham gia chữa cháy, CNCH khi cần thiết*”. Đối với huấn luyện nghiệp vụ cho các đối tượng theo quy

định, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH tổ chức 2.963 lớp huấn luyện nghiệp vụ PCCC với 174.514 học viên, cấp chứng nhận huấn luyện nghiệp vụ PCCC cho 133.395 người; tổ chức 751 lớp huấn luyện nghiệp vụ PCCC&CNCH với 61.800 học viên, cấp chứng nhận huấn luyện nghiệp vụ PCCC&CNCH cho 19.574 người; tổ chức 515 lớp huấn luyện nghiệp vụ CNCH với 19.290 học viên, cấp chứng nhận huấn luyện nghiệp vụ CNCH cho 22.468 người...[2]

Bên cạnh đó, Trường Đại học PCCC là cơ sở đào tạo duy nhất trên cả nước đào tạo về nghiệp vụ PCCC&CNCH cho lực lượng Công an và các ngành kinh tế, xã hội khác. Xác định đào tạo cán bộ và nâng cao chất lượng đào tạo cán bộ luôn là yêu cầu tất yếu đặt ra trong suốt quá trình xây dựng, chiến đấu và phát triển của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH. Trường Đại học PCCC thường xuyên đổi mới nội dung, chương trình đào tạo nhằm đáp ứng yêu cầu xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Nhà trường thường xuyên bổ sung, cập nhật những kiến thức mới đảm bảo nội dung chương trình đào tạo, bám sát thực tiễn chiến đấu của ngành, để học viên tốt nghiệp về Công an các đơn vị, địa phương có thể phát huy những kiến thức được học trong nhà trường; chương trình đào tạo được xây dựng tiếp cận được với các nhân tố mới, các học phần, môn học được đưa vào chương trình có dự báo dài hạn để học viên được tiếp cận với kiến thức mới, khi ra trường.

Tuy nhiên, công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH vẫn còn một số khó khăn, vướng mắc như: tiến độ thực hiện một số nhiệm vụ trọng tâm còn chậm so với chương trình công tác đã đăng ký; một số quy định, hướng dẫn về công tác giáo dục, đào tạo có điểm bất cập so với thực tế nhưng việc bổ sung điều chỉnh, ban hành văn bản thay thế chưa kịp thời; chính sách thu hút khuyến khích đối với đội ngũ nhà giáo trong Trường Đại học PCCC chưa có nhiều đổi mới; chất lượng và tiến độ biên soạn một số chương trình, tài liệu dạy học còn có nhiều hạn chế nhất định; một số tài liệu giảng dạy có nội dung chưa thật sự gắn kết chặt chẽ với thực tiễn; việc phân định khối lượng

kiến thức giữa một số môn học, học phần, giữa các cấp trình độ đào tạo còn trùng lặp; cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ dạy học còn thiếu và chưa đồng bộ, hiện đại; cơ chế phân cấp trong quản lý giáo dục chưa thật sự phát huy được tính chủ động của các cơ sở đào tạo; ngoài đào tạo, bồi dưỡng cho lãnh đạo, chỉ huy thì công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH đối với các đối tượng khác chưa được tổ chức thường xuyên....

4. Thời gian tới, để đáp ứng yêu cầu thực tiễn đòi hỏi, công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH cần tập trung chú ý một số nội dung sau:

Một là, tập trung thực hiện có hiệu quả, đúng tiến độ Đề án số 10 của Bộ Công an về xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Nghiên cứu, đổi mới, kiện toàn mạnh mẽ tổ chức bộ máy của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, xây dựng, tham khảo mô hình chuyển đổi số của các nước tiên tiến trên thế giới và khu vực nhưng phải đảm bảo phù hợp với đặc thù của Việt Nam theo hướng “*Bộ tinh, tỉnh mạnh, huyện toàn diện, xã bám cơ sở*”. Nghiên cứu hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đáp ứng yêu cầu và thách thức của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, đồng thời thực hiện việc phân công, phân cấp một cách triệt để, phù hợp với tình hình thực tiễn trong quá trình hiện đại hóa, chuyển đổi số trong thời gian tới, đảm bảo được tính kết nối, liên thông dữ liệu của tất cả các cơ sở thuộc diện quản lý nhà nước về phòng cháy và chữa cháy.

Hai là, tăng cường hợp tác chuyên gia công nghệ với các tập đoàn, viện nghiên cứu quốc tế... để nâng cao hiệu quả chuyển giao công nghệ PCCC&CNCH, nhằm sớm tiếp cận, làm chủ khoa học công nghệ có liên quan đến công tác PCCC&CNCH để có thể tự sản xuất, lắp ráp trang thiết bị PCCC&CNCH ở trong nước đáp ứng nhu cầu thực tiễn chiến đấu. Đầu tư kinh phí để tăng cường đầu tư, mua sắm trang thiết bị, phương tiện PCCC&CNCH hiện đại (rô bốt, máy bay, trực thăng, thiết bị không người lái để chữa cháy, CNCH) đáp ứng yêu cầu chiến đấu trong điều kiện đặc biệt như: như đám cháy nhà cao tầng, siêu cao tầng; cháy ở tầng hầm, công

trình ngầm quy mô lớn; cháy cơ sở sản xuất, sử dụng và bảo quản hoá chất; cháy phương tiện trên sông, trên biển và cháy rừng. Công tác đào tạo, bồi dưỡng cũng cần phải được thực hiện thường xuyên, có kế hoạch, mục tiêu và giải pháp cụ thể, có dự báo và quy hoạch dài hạn, ngắn hạn. Ngoài ra, cần kết hợp đồng thời nhiều hình thức đào tạo, cả tự đào tạo trong đơn vị và cử cán bộ tham gia các lớp, khoá đào tạo ở trong và ngoài nước.

Ba là, đổi mới chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng và huấn luyện nghiệp vụ chữa cháy và CNCH nhằm nâng cao trình độ, năng lực công tác của cán bộ chiến sỹ, phải xác định đây là vấn đề then chốt nhằm thay đổi về “chất” để tạo nên tính “chính quy, tinh nhuệ” của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong thời kỳ hiện đại. Tập trung đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, chỉ huy thật sự xuất sắc, tiêu biểu về năng lực, trình độ, phẩm chất đạo đức, lối sống, làm gương để cán bộ, chiến sỹ học tập, noi theo. Đổi mới phương pháp, cách thức tổ chức huấn luyện nghiệp vụ chữa cháy và CNCH theo hướng chuyên sâu, chuyên nghiệp, tăng nội dung huấn luyện thực hành gắn với tình hình cháy, nổ, sự cố, tai nạn trên địa bàn. Bên cạnh đó, cần chú trọng công tác đào tạo, huấn luyện về ngoại ngữ, tin học và tri thức về khoa học, kỹ thuật tiên tiến trong thời kỳ hội nhập quốc tế để cán bộ, chiến sỹ có đủ khả năng làm chủ phương tiện, thiết bị hiện đại, góp phần hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Thực hiện hiệu quả hợp tác quốc tế, tăng cường trao đổi thông tin, chia sẻ kinh nghiệm, kỹ thuật, công nghệ mới trong PCCC&CNCH với các nước. Đẩy mạnh xã hội hoá công tác PCCC&CNCH; xây dựng chế độ, chính sách thu hút các cơ quan, tổ chức, cá nhân tham gia nghiên cứu ứng dụng khoa học và công nghệ, triển khai các hệ thống công nghệ thông tin, cơ sở dữ liệu dùng chung. Thường xuyên cập nhật tình hình sẽ có trong thực tế hoặc cập nhật ở các nước trên thế giới từ đó hướng dẫn cho các học viên trên các hiện trường giả lập giống với thực tế nhất giúp học viên tiếp thu được kiến thức dễ dàng vận dụng vào quá trình chiến đấu của thực tế....

Bốn là, tập trung đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực Cảnh sát PCCC&CNCH chất lượng cao, có trình

độ khoa học, công nghệ chuyên sâu, đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng. Xây dựng và phát triển đội ngũ các nhà khoa học về PCCC&CNCH, xây dựng các trung tâm nghiên cứu và ứng dụng chuyển giao công nghệ về PCCC&CNCH, tăng cường hợp tác về giáo dục và đào tạo với các nước, đầu tư phát triển các phòng thí nghiệm, triển khai nghiên cứu các đề tài khoa học gắn với những lợi ích từ cuộc cách mạng công nghệ 4.0 mang lại đặc biệt trong công tác chữa cháy, từ đó đáp ứng yêu cầu với thực tiễn.

Công tác PCCC&CNCH là nhiệm vụ hết sức quan trọng, giữ vai trò bảo đảm an toàn cho cộng đồng, góp phần bảo đảm an ninh, trật tự và sự phát triển bền vững của đất nước. Đổi mới căn bản, toàn diện công tác giáo dục đào tạo, tạo dựng, bổ sung đội ngũ cán bộ chất lượng cao. Có thể coi đây chính là chìa khóa để tăng cường tiềm lực, sức mạnh để xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH theo tinh thần Nghị quyết số 12 của Bộ Chính trị. ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Chính trị (2022), *Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh xây dựng lực lượng Công an nhân dân thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới*, Hà Nội.
2. Cục Cảnh sát PCCC&CNCH (2024), *Báo cáo kết quả công tác 6 tháng đầu năm và phương hướng công tác trọng tâm 6 tháng cuối năm 2024 của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH*, Hà Nội.
3. Đảng ủy Công an Trung ương (2022), *Kế hoạch số 118-KH/ĐUCA ngày 25/5/2022 của Đảng ủy Công an Trung ương về đẩy mạnh xây dựng lực lượng Công an nhân dân thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới*, Hà Nội.
4. Thủ tướng Chính phủ (2023), *Quyết định số 819/QĐ-TTg ngày 07/7/2023 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt quy hoạch hạ tầng PCCC thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050*, Hà Nội.